

Sámiid ruovttuguovllu bálgošiid, Sámedikki, Nuortalaččaid siidačoahkkima ja Meahciráđđehusa gaskasaš soahpamuš dain vuovdegiedahallanrávvagiin ja doaibmavugiin, mat sámiid ruovttuguovllus galget čuvvojuvvot. Dasa lassin dieđut dárkilet báikkálaš soahpamis.

Oppalaš áššit

Meahciráđđehusa vuovdegiedahallama leat mearrideamen ja stivremiin dálá láhkamearrádusat (ee. VL, LsL, BdL, MrL), Meahciráđđehusa Vuovdedoalu birasrávvagat (2011), luondduriggodatplánat, vuovdesertifiserema (PEFC 2009) ákkat ja eará olgguldas dahje dálu siskkáldas rávvagat. Rávvagiid čuovvuma gozihit siskkáldas ja olgguldas guorahallamiiguin. Vuovdeguovddáš goziha vuovdelága čuovvuma. Meahciráđđehus buktá ovdan vuovdelága goziheami oktavuodas boazodoallolága gáibádusaid.

Boazodoalloovttasbarggu birra lea mitaluvvon birasrávvagiin (čuokkis 5.1) ja guvllolaš luondduriggodatplánain. Luondduriggodatplánemii oassálastet bálgosat ja eará boazodoalloorganisašuvnnat ovttasbargojoavkku lahttun ja/dahje cealkámušaddin.

Soahpamuša ulbmilin lea rávvagiiguin stivret ovttasbarggu ja meannudanvugiid nu, ahte go doaibmá Meahciráđđehusa soahpamušas (čuoggás 2.1.) namuhuvvon vuovdegiedahallanrávvagiid ja dán soahpamuša mielde, de Meahciráđđehusa doaibma deavdá nu bures go vejolaš meahciráđđehuslága ja boazodoallolága (14.9.1990/848) gáibádusaid sámiid ruovttuguovllus dán soahpamušas namuhuvvon áššiid hárrái.

Sámiid ruovttuguovllu bálgosat, Sámediggi, Nuortalaččaid siidačoahkkin ja Meahciráđđehus sohpet dáinna áššegirjjiin čuovvovaš áššiid:

1. SOAHPAMUŠ RÁĐĐÁDALLANMEANNUDEMIIN

1.1. Sámiid ruovttuguovllu jahkásaš čoahkkimat

Meahciráđđehus bovde jahkásaččat sámeguovllu bálgošiid ráđđádallamii, mas:

- dollojuvvo máhcahatságastallan vássán jagi doaimma ja ovttasbarggu birra.
- giedahaljojit Meahciráđđehusa sierra doaimmaid áigeiguovdilis boazodoalloáššit (Čuovus 1) ja sohppojuvvojt dárbbášalaš báikkálaš meannudanvuogit oktiiheiveheamis.
- sohppojuvvo das, mo eará go čuoggás 1.2. soahpat oavvilduvvon ovttasbargu dikšojuvvo bálgošiid mielde.
- dáidda ráđđádallamiidda bovdejuvvo ovddasteaddji maddái Bálgošiid ovtastusas, Sámedikkis ja Nuortalaččaid siidačoahkkimis.

1.2. Vuovdedoallu ja bálggus

Meahciráđđehusa Vuovdedoallu bovde jahkásaččat čoahkkái bálggusráđđádallamiid ja soahpá eará oktavuodadoallamis. Ná sihkkarastojuvvo dat ahte Meahciráđđehus bissu áiggi dásis boahhtevaš doaimbabiđuin.

Ráđđádallamiin giedahallojuvvojit vuovdedoalu ja boazodoalu oktiiheivehanáššit (Čuovus 2). Dárbbu mielde sáhtta bovdet ráđđádallamiin sierra boađusdoaimmaid ovddasteaddjiid, goas ráđđádallamis sáhtta giedahallat maiddái ovdal sohppojuvvon eará áššiid.

Árvalanvuloš materiála doaimmahuvvo bálgosii, vai dat oahpásmuvašii dasa ovddalgihtii. Bálggus dieđiha Meahciráđđehussii ovddalgihtii dain áššiin, mat galget válmmaštallot ovdal bálggusdeaivvadeami.

Buot dain boahhtevaš vuovdečuohppamiin, eanagiedahallamiin ja ođđa geainnuid ráhkadeamis, mat bohtet dihtosii jahkásaš ráđđádallama maŋŋá, Meahciráđđehus doaimmaha bálgosa boazoisidii kárttaid oktan čilgehusaiguin.

Jahkásaš bálggusráđđádallamiin dahje dárbbu mielde guorahallojit bálgosa áiddiid, sivlláid, bohccuid áidáibuktinguovlluid dahje bissovaš biebmanbáikkiid sihke dehálaš lahppo- ja jeagelguovlluid nuppastusat ja rievdadandárbbut.

Ráđđádallama birra dahkkojuvvo álo muittuhančála, mii nannejuvvo soahppibeliid vuolláičállosiiguin.

Soahpamušpiehkasteamit ja dulkonsierramielalašvuodát guorahallojit dárbbu mielde báikki alde, dokumenterejuvvojit, laktojuvvojit Meahciráđđehusa máhcahatvuogádahkii ja doaimmahuvvojit diehtun Bálgosiid ovtastussii.

Daid áššiid birra, maid ii sáhte dalán čoavdit, sohppojuvvo mo daiguin galgá meannudit.

Bálgosa árvalusa vuodul sáhtta čálalaččat soahpat mávssolaš guohtonguovlluid čuohppamiid maŋideamis. Erenoamáš siva dihte sáhtta soahpat steampalaston vuovddi dahje vuovdeoasi čuohppama maŋideamis guhkimustá viđain jagiin.

Jos oktiiheiveheamis eai beasa ovttamielalašvuhtii bálgosa dásis, de ášši giedahallo, jos bálggus nu árvala, Bálgosiid ovtastusa, bálgosa ja Meahciráđđehusa gaskasaš áššin. Ášši sáhtta maiddái, jos bálggus nu árvala, giedahallat bálgosa, Meahciráđđehusa, Sámedikki ja nuortalašguovllus nuortalašrádi gaskasaš ráđđádallamis. Áššiid sáhtta giedahallat maiddái ráđđádallamiin, maida oassebealit besset bovdet eará oassebeliid.

Jos bálggus čálalaččat almmuha ahte ii leat dárbu ráđđádallamiin, de Meahciráđđehus doaimmaha bálgosa boazoisidii kárttaid oktan čilgehusaiguin boahhtevaš vuovdečuohppamiin, eanagiedahallamiin, goivvohagaid roggamis ja ođđa geainnuid ráhkadeamis. Bálggus ja Meahciráđđehus sáhtta maiddái soahpat čálalaččat mearreáigái ahte kárttaid ja eará materiáid ii dárbbas sáddet.

2. MEAHCIRÁĐĐEHUSA DOAIMMA JA BOAZODOALU OKTIIHEIVEHEAPMI

2.1. Boazodoalu vejolašvuodaid vuhtiiváldin vuovdegiedahallamis

- Anára vuovdebálgosiid ja Meahciráđđehusa gaskasaš bálggussoahpamušat vuovdegiedahallamis ja vuovdečuohppanráđdjehusain 20 jahkái (Njellin muhtun muddui 10 jahkái) leat vuodđun dieidda doaimmaide namuhuvvon bálgosiin.
- Sámiid ruovttuguovllus doibmojuvvo dasa lassin Meahciráđđehusa Vuovdedoalu birasrávvagiid bihtá 5.2. (Sámekultuvra) mielde.
- Meahciráđđehus ja bálggus leaba ovttas merken kárttaide boazodoalu dálve- ja gidđaguhtoneatnamiid (jeagel- ja lahppoguovllut), guottet- ja doaibmaguovlluid (omd. áide-, biebmán- ja fievriridanguovllut) vuovdečuohppamiin ja daidda guoskevaš ráđdjehusain sohppojuvvo bálggusráđđádallamiin.
- Bálgosa doaibmaguovllut beivejuvvojit bálggusráđđádallamiin.
- Eana ii gieđahallojuvvo jeageleatnamiin (guorba ja goike guolbaniin sihke goikelágan guolbaniid jeageleatnamiin, main sohppojuvvo sierra) dahje dakkár guohtonguovlluin, main eanagiedahallan ii leat vuovdelága gáibidan vuovdeođasmahttináiggi dáfus vealtameahttun. Eará sajis adnojuvvojit dat buot geahppaseamos eanagiedahallanvuogit.
- Dakkár sajis, gos vuovdečuohppama maŋŋá vuovdi sáhtta ođasmuvvagoahtit eanagiedahallama haga, galgá maŋjidi eanagiedahallama nu guhkás go dat lea lága mielde vejolaš.
- Ođasmahttinbáikki njáskamis ja vesádaga dikšumis viggojuvvo dasa ahte guddot bázášedje nu oanehažžan go vejolaš.
- Doaibmaguovlluid eanagiedahallamis sohppojuvvo guđege barggu hárrái sierra.
- Jos bargguid bargan gáibida nuppástusaid boazoáiddiid ráhkadusaide (omd. ráigi boazoáidái), de dahkkojuvvo álo ovddalgihtii eanadatguorahallan ovdalgo barggut álggahuvvojit.
- Bálgosa dahkan čuohppan- energijamuorradjan- ja vesádatdikšunárvalusaid Meahciráđđehus geahččala váldit mielde iežas bargoprográmmaide.
- Giddes rádjeáiddiid ja guođohanáiddiid báldii guđđojuvvo njealjejuvllagiin johtima álkidahtti gieđahalakeahtes avádat. Avádaga govvodagas sohppojuvvo bálggusráđđádallamis.
- Bargorávvagis galgá váruhit giddes boazoáiddiin. Áidevahágis galgá almmuhit dalán bálgosii, ja jos jearaldat lea rádjeáiddis, de Bálgosiid ovtastusa áidebargohovdii ja dasa lassin bálgosa boazoisidii.
- Go vuovddit čuohppojuvvojt ja eana gieđahallojuvvo Suoma rádjeáiddi ja rádjeráiggi gaskasaš guovllus Ruošša ráji vuostá, de das galgá almmuhit bálgosa lassin Bálgosiid ovtastusa áidebargohovdii.
- Riikka rádjeáidái ii oaččo dahkat ráiggiid, jos das ii leat ovddalgihtii sohppojuvvon. Čuohppamiid oktavuodas siepmanmuoraid ii oaččo guođdit áidegurrii, amaset biđget áiddi, jos deivet gahččat.

2.2. Meahciráđđehusa ja bálgosiid doaimma birra almmuheapmi

2.2.1. Meahciráđđehus

Bálggusdeaivvadeami várás Meahciráđđehus doaimmaha bálgosa boazoisidii kárttaid oktan čilgehusaiguin (káarta, čuohppanvuogit, eanagiedahallanvuogit, plánejuvvon áigedávval ja guovllu sturrodas, plánejeaddji oktavuodadieđut) boahttevaš čuohppamiin, eanagiedahallamiin ja ođđa geainnuid ráhkadeamis.

Buot dain boahttevaš čuohppamiin, eanagiedahallamiin ja ođđa geainnuid ráhkadeamis, mat bohtet dihtosii jahkasaš ráđđádallama maŋŋá, Meahciráđđehus doaimmaha bálgosa boazoisidii kárttaid oktan čilgehusaiguin.

2.2.2. Bálggus

Bálggus doaimmaha bivdaga vuodul Meahciráđđehussii dieđuid boazodoalu doaibmaguovlluid, čohkkenáiggiid ja sullasaš áššiid birra. Meahciráđđehus váldá vuhtii dáid dieđuid iežas doaimmas ja sáhtá dieđihit dain eará vuovdegeavaheaddjiide iežas vuogádagaid bokte.

2.3. Doaimma oktasaš ovddideapmi

Meahciráđđehus ja bálgosat geahččalit ovttas ovddidit doaimmaideaset nu, ahte boazoealáhus dohkkehuvvošii ainge. Dákkár doaimmaide gullet ee. vuovdedikšun- ja muorradjanvuogit, boazoáiddiid merkemat ja verráhat, anus eret báhcán ráhkadusaid jávkadeapmi sihke eará vuovdegeavaheaddjiide dieđiheapmi. Bálgosat ja Meahciráđđehus geahččalit ovddidit ovttasbarggu ee. meahcebevdiorganisašuvnnaiguin áiddiid fuođđoddorvvolašvuoda buoridan dihte ja eará ovddidanfitnuin.

Guktot oassebealit dieđihit nubbi nubbái miellegiddevaš dutkan-, čielggadan- ja ovddidanfitnuin.

Meahciráđđehus ráđđádallá bálgosa boazoisidiin, jos bálgosa rájiid sisa plánejuvvojit odđa mearkkašahti doaimmat, mat váikkuhit eanageavaheapmái.

3. Háskkat

Boazodoalloguovllus eai mieđit odđa čuozáhagaide háskalobiid turisma- ja luondogovvenulbmiliidda. Boraspiriid ekologijja dutkan-, čielggadan- ja suodjalanulbmiliid várás sáhtá mieđihit mearreáigásaš (guhkimustá 3 j) lobiid.

Ovdalgo dutkan-, čielggadan- dahje suodjalanulbmiidda ohccojuvvon lobit mieđihuvvojit, de Meahciráđđehus ráđđádallá áššáigulleaš bálgosiid boazoisidiiguin.

4. Eanageavaheapmi

4.1 Eatnama vuovdin, láigoheami ja lonuheapmi sihke geavahanriektesoahpamušat

Erenoamáš boazodoalloguovllus Meahciráđđehus vuovdá, láigoha dahje lonuha eatnama dábálaččat dušše sajádatlávva- dahje gáddelávvguovlluin dahje oppalašlávvas almmá ahte lea dárbu dahkat dárkilet láva njuolgga huksenbáikin dahje erenoamáš atnui čujuhuvvon báikkiin.

Lávvaoplánekeahtes guovlluin Meahciráđđehus vuovdá, lonuha dahje láigoha eatnama dušše erenoamáš mávssolaš sivaid dihte. Meahciráđđehus galgá bivdit bálgosis ovddalgihtii čálalaš cealkámuša lávvaoplánekeahtes hukseneatnama luohpademiin.

Bálgosis bivdojuvvo ovddalgihtii cealkámuš, dahje jos bálggus bivdá cealkámuša, de oassebealit galget ráđđádallat buot dain mearkkašahti plánaguovlluid olggobeallai plánejuvvon huksenfitnuin (maidda dárbbášuvvo huksenlohpi) sihke turistafitnodagaid johtolagain.

Ráđđádallangeatnegasvuolta guoská maiddá Meahciráđđehusa iežas fitnuide. Turisma- ja prográmmabálvalusfitnodagaid geavahanriektesoahpamušaid geahččalit stivret seamma

johtolagaide. Fitnodatolbmuid várás oaivvilduvvon johtolagain, maid birra sohppojuvvo sierra bálgosiin, galgá almmuhit sierra juohke safáras bálgosiin.

Meahcejohtaluslobiide lasihuvvo teaksta bohccuid guohtunráfi vuhtiiváldimis ja lobiide laktojuvvojit kárttat ráddjehusguovlluin.

Eanaluohpademiin luohpadangirjái dahkkojuvvo merkejupmi das, ahte guovlu lea boazodoalloguovllus ja ahte eanaeaiggádis dahje láigolaččas ii leat vuoigatvuohta oážžut buhtadusa bohccuid dagahan vahágiin (BdL 2 §).

Meahcirádddehus ii bija johtui erenoamáš boazodoalloguovllus hukseneatnama lávaplánema boazodoalu dáfus dakkár mávssolaš guovlluin, maida ii leat juo ovddežis huksejuvvon. Jos goittotge juo guovllu dálá eanageavaheapmi gáibidivččii sajádatláva dahkama, de galgá vuos ovdal dan dahkama ráddádallat áššis bálgosiin.

Priváhtaeatnamiid, mat háhkkojuvvojit suodjalanguovlluin, sáhtta luohpadit lávaplánekeahces lonuhaneanan erenoamáš boazodoalloguovllus dušše dán guovllu siste dáhpáhuvvi lonuhemiin.

Eanalonuhanráddjehusat eai guoskka oanehisáigásaš láigoheapmái gaskaboddosaš atnui, eaige ng. boares láigoguovlluide guoskevaš láigosoahpamušaid ođasmahttimii dahje boares láigodontiid vuovdimii, jos daid geavahantulbmil ii mealgat rievdda láigosoahpamušaid ođasmahttima dahje vuovdima dihte. Jos boares láigoguovlluid dahje láigodontiid geavahanulbmil nuppástuvašii mealgat láigosoahpamušaid ođasmahttima dahje vuovdima dihte, de Meahcirádddehus galgá bivdit guovllu bálgosis cealkámuša ovdalguo láigosoahpamušat ođasmahttojit dahje vuvdojuvvojit.

Báikkálašservodattekniikkalaš huksema (čáhcejohtasat, duolvačáhcerusttegat jed.) várás ii dárbbášuvvo cealkámuš- dahje ráddádallanmeannudeapmi.

Ođđa mearkkašahhti eanaávdnasiid váldinguovlluid birra mearridettiin galgá ráddádallat ovddalgihtii bálgosa boazoisidiin.

Málbmaohcama eanaeaiggátguorruseamit eai mieđihuvvo suodjalanguovlluide.

Stuorra šleadgalinnjái (110 kV ja stuorábut) geavahanriektesoahpamušaid birra galgá ráddádallat ovddalgihtii bálgosiin.

Lotnundoaimmahusain vástideaddji oassebealli gulaha áššis ja lea oktavuodas bálgosiidda.

Meahcirádddehus viggá iežas doaimmain dasa, ahte Meahcirádddehusa geainnuid lassin maddái dat osolašgeainnut, main Meahcirádddehus lea osolažžan, leat bálgosiid anus.

5. Lavdnjeloggun- ja bieggafápmoguovllut

Lavdnjeloggumii ja bieggafápmobuvttadeapmái heivvolaš guovlluid láigoheami ja vuovdima birra Meahcirádddehus ráddádallá bálgosiin giedahallanvuloš áššis. Lavdnjelogguma hárrái Meahcirádddehus gáibida ahte oastis galgá leat ovdalguo soahpamuš dahkkojuvvo plána das, mo lavdnjeloggunguovlu adnojuvvo dan maŋŋá, go buvttadeapmi lea nohkan. Soahpamuša dahkama maŋŋá oasti galgá maddái háhkat biraseiseválddi lobi. Bálggus goziha iežas beroštumiid lávva- dahje biraslohpeproseassa bokte.

6. Meahcebivdu

Meahciráđđehusa lohpebivdui guoskevaš oppalaš dieđut leat čohkkejuvvon Eräluvat.fi-neahttasiidduide. Boazodoalloguovllu mihtilmasvuodát ja boazodoallolága mearráduusat váldojuvvojit ovdan dáin siidduin. Rávvgagiin deattuhuvvo ahte boadoallu galgá váldojuvvot vuhtii meahcebivddu oktavuodas ja galgá muitit, mat áššit galget váldojuvvot vuhtii vahágiid ovddalgihtii hehttemis. Dáid siidduid dieđuid Meahciráđđehus dievasmahtá ja beive ovttasráđiid Bálgosiid ovtastusa ovddasteaddjiiguin. Jos Bálgosiid ovtastus háliida vel addit rávvgiid meahcebivddu birra boazodoalloguovllus ja eará dárbblaš dieđuid, de Bálgosiid ovtastusa siidduid sáhtá liŋket Eräluvat.fi- siidduide.

Lohpebivddu viidodagas váldojuvvo vuhtii guovllu boazodoallu. Dárbbu mielde Meahciráđđehus ja bálggus ráđđádallaba boazodoalu doaibmaguovlluide guoskevaš bivdoráđdjehusain. Sohppojuvvon ráđdjehusat merkejuvvojit bivdolahpekártaide.

Meahciráđđehus miediha lobiid ja dahká soahpamušaid beatnagiid oahpaheamis stáhtaeatnamiidda boazodoalloguovllus. Dáin lobiin addojuvvojit bivdohubiid fárus sullasaš dieđut boazodoalu vuhtiváldimis dien doaimmas. Beanaiskkadanlobiin ja -soahpamušain dilálašvuoda lágideaddji lea geatnegahtton čielggadit daid boazobargguid, mat leat aiddo dalle jođus lohpeguovlluin.

Gárddástallanbáikkít, mat leat anus ja Meahciráđđehusa dihtosis, leat merkejuvvon uhcimustá čuokkesčuozáhahkan bivdolahpekártaide. Meahcebivddu lohpeguovlodieđuide liŋkejuvvojit Bálgosiid ovtastusa ja bálgosiid oktavuodadieđut. Bálggus dieđiha gárddástallanvuojuid birra gárddiid lahkosiid meahcebiilageainnuid guoras dahje eará vuogas vuogi mielde.

Dálvvi áigái sáhtá addit lobiid smávva háskadoallamii riebanbivddu várás.

7. Bohccuid biebman

Meahciráđđehus ja bálgosat sohpet ovttas dain luonddusuodjalaguovlluid ja dárbbu mielde meahceguovlluid sajiin, main bohccuid ii galggašii biebmat.

Vuovdedoalloguovlluin bohccuid biebmana birra ii dárbbáš ovddalgihtii soahpat.

Dálvvi áigge adnojuvvon ja dáid lagamus áiggiid atnui boahhti (rádjanprográmma) geainnuid alde bohccuid ii oáččo biebmat. Earáge geainnuid ala ii oáččo doalvut olles suoidnebáluid.

Biebmanasjit galget čorgejuvvot ja eanaiduvakeahtes bázahusat fievrriduvvot eret meahcis jahkásaččat. Meahcegeainnuid alde biebmanis sohppojuvvo dárbbu mielde dárkileappot jahkásaš bálggusráđđádallamiin.

8. Boazoáidesoahpamušat

Meahciráđđehus láigoha bálgosii boazoáide- ja boazogámpáguovlluid bálgosa dárbbuide. Go láigosoahpamuš lea nohkan ja bálggus lea almmuhan ahte ii áiggo šat ođasmahttit soahpamuša, de bálggus galgá čorget láigoguovllu. Meahciráđđehus, bálggus ja dárbbu mielde (guoská gárddástallanbáikkiide) gieldda biraseiseváldi sohpet láigoguovllu čorgendoaimmain ja dollet dárbblaš dárkkistemiid, maid birra dahkkojuvvo muittuhančála.

Meahciráđđehus sáhtá láigohit ovttaskas badjeolbmui márkanhaddái eanemustá njealji hektára viidosas guovllu, omd. šiljohasaid, vuojániid ja njuovvanbohccuid várás. Láigohepmái

dárbbasuvvo bálgosa guottihancealkámuš. Viiddis áideguovlluid sáhtta láigohit dušše bálgosii.

Dálá boazoáiddiid birra, earret boazodoallolágas (39 § 1 mom) namuhuvvon gaskaboddosaš boazoáiddi, dahkkojuvvo álo láigo- dahje geavahanriektesoahpamuš. Áiddiid, mat eai leat šat anus ja maida eai leat soahpamušat, bálggus jávkada ja čorge dasto guovllu.

Odđa boazoáiddiid soahpamuševttuin oassebealit sohpet prinsihpaid verráhiin ja eará dárbbaslaš sierraeavttuin.

Dát soahpamuš lea fámus doaisttázii ja dan doaibmivuohta čuvvojuvvo jahkásačcat Bálgosiid ovtastusa ja Meahciráđđehusa ráđđádallamis. Soahpamuša sisdoalu sáhtta ovddidit jahkásaš ráđđádallamiin. Goabbáge soahppibealli sáhtta, jos háliida, cealkit eret soahpamuša ovtta jagi eretcealkináiggiin. Soahpamuš bohtá fápmui, go buot vuolláičállosat leat fidnejuvvon nu, ahte gaskandaga áššit gergejuvvojit jagi 2014 loahpa rádjai.

Áigi ja báiki _____,

Meahciráđđehusa beales:

Kirsi-Marja Korhonen
Vuovdedoallu, Lappi

Jyrki Tolonen
Lappi Luonddubálvalusat

Sámedikki beales:

Heikki Paltto
Sadjásaš ságadoalli

Nuortalaččaid siidačoahkkima beales:

Veikko Feodoroff
Nuortalaččaid luohttámušalmmái

Čuovus 1: Bálggusjoavkku muitolistu

Čuovus 2: Bálggusráđđádallama muitolistu

Čuovus 1: BÁLGGUSJOAVKORÁÐÐÁDALLAMA MUITOLISTU

Ráđđádallama rahpan ja dárbbu mielde ovddit ráđđádallama muittuhančála
Boazodoalloáššit
Vuovdedoalloáššit
Lávvalánen
Eanagávppit
Láigosoahpamušat
Ruvkeáššit
Lavdnjeloggunguovllut
Bieggafápmobuvttadanguovllut
Eanaávdnasiid váldinguovllut
Meahccebivdu
Guolástus
Meahccegoziheapmi
Meahccejohtaluslobit
Ráđđádallama muittuhančála

Čuovus 2. BÁLGGUSRÁÐÐÁDALLAMA MUITOLISTU

Bálggus:
Meahciráđđehusa doaibmi:
Beaivemearri:
Báiki:
Oassálastit:

	ii dárbbu gieđa- hallat ášši	ášši gieđahallon / OK	ášši gieđahallon galgá váldit vuhtii	čilgehus, galgá váldit vuhtii
Čoahkkináššit:				
Rahpan				
Ovddit ráđđádallama muittuhančála, vuolláičálus				
Dálvečuohppamat				
* ollašuvvan				
* plánat				
Eará čuohppamat				
* ollašuvvan				
* plánat				
Geainnuid rabasindoallan dálvit				
Eanagieđahallon				
* ollašuvvan				
* plána				
Goivvohagaid ordnen				
* ollašuvvan				
* plána				
Geaidnoráhkadeapmi				
* ollašuvvan				

* plána				
Johtolagat ja ráhkadusat				
* ollašuvvan				
* plánemin				
Boazoáideguovllut ja soahpamušat				
Bohccuid biebmanbáikeáššit				
Bohccuid fievrridanjohtolagat				
Lahppo- ja jeagelguovllut				
Blg: vuovdečuohppanárvalusat				
Blg: vesádagaid dikšunárvalusat				
Blg: energijamuorraárvalusat				
Eará áššit				
Ráđđádallama muittuhančála				
Sierramielalašvuoda boktán áššit:				
- Odđa ráđđádallan				
- Ráđđádallan blg, MRja BO				
- Ráđđádallan, blg, MR, Sámediggi				

